herpy

GEKKOER

Stor madagaskardaggekko

Phelsuma grandis

En af verdens største daggekkoer: en knaldgrøn, kraftig klatrer fra det nordlige Madagaskar med røde tegninger og et frisk, nysgerrigt væsen. Den skal have varme, stærkt lys og højt til loftet og passer bedst til en holder med lidt erfaring, som vil se på sit dyr frem for at holde det.

Familie: Gekkonidae Engelsk: Madagascar giant day gecko Tidligere navn: *Phelsuma madagascariensis grandis* Udgivet 14. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**23-30 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**8-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 60 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-30 °C**
Hotspot	**32-35 °C**
Temperatur, nat	**22-25 °C**
Luftfugtighed	**50-70 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt, nektar og færdigfoder**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**12-14 mdr.**
Kuldstørrelse	**1-2 æg**
Inkubation	**48-80 dage** ved 27-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Slægten *Phelsuma* står på CITES bilag II og i EU's forordning 338/97 på bilag B. Dyr, der handles internationalt, skal derfor have CITES-dokumenter, og ved køb inden for EU skal sælgeren kunne dokumentere dyrets lovlige oprindelse. Vælg opdrættede dyr og få papirerne med. Ellers gælder dyrevelfærdslovens almindelige krav.

Om arten

Phelsuma grandis er en af de største arter i sin slægt. Voksne dyr bliver 23-28 cm inklusive hale, og enkelte hanner når op til 30 cm. Hunnerne er som regel lidt mindre end hannerne. Kroppen er kraftig og klart grøn, af og til med et blåligt skær, og bugen er cremefarvet til svagt gul. En rød stribe løber fra næsen hen mod øjet, og ryggen har ofte røde pletter eller tværbånd. Tegningen varierer meget fra dyr til dyr og kan næsten mangle. Bliver gekkoen stresset eller kold, mørkner farven.

Den har ingen bevægelige øjenlåg og holder øjnene rene ved at slikke dem med tungen. Mange hunner har tydelige, hvide kalkposer på siderne af halsen, et lager af kalk til æggene. Under tæerne sidder klæbelameller, så den går ubesværet op ad lodret glas. Den bevæger sig ofte roligt, men bliver den forskrækket, er den lynhurtig, og arten er kendt som en dygtig flugtkunstner.

Arten blev beskrevet af John Edward Gray i 1870. I en periode blev den regnet for en underart af *Phelsuma madagascariensis*, og navnet *P. madagascariensis grandis* ses stadig i ældre litteratur. I dag er den en selvstændig art.

Det er temperamentet, der adskiller den mest fra de klassiske begyndergekkoer. Den er modig, aktiv og nysgerrig, men den tåler ikke at blive grebet, og hannerne er stærkt territoriale. Til gengæld er den et af de smukkeste dyr, man kan have i et beplantet terrarie.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

Udbredelse og levested

Arten hører hjemme i det nordlige og nordvestlige Madagaskar og findes også på øen Nosy Komba ud for nordvestkysten. Typelokaliteten ligger omkring 25 km syd for Antsiranana (Diego Suarez) i øens nordspids.

Uden for sit naturlige område er arten indført flere steder. Den lever i dag vildt på Réunion, hvor den blev sat ud i midten af 1990'erne, på Mauritius og i dele af Florida og Hawaii. På Mauritius regnes den for en trussel mod øens egne daggekkoer, fordi den fortrænger dem fra deres levesteder. De indførte bestande hører ikke til artens oprindelige udbredelse.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

På Madagaskar lever gekkoen i træerne i tropisk skov, men den er ikke kræsen. Den trives også i skovbryn, haver og plantager med palmer, bananplanter og bambus. Den tilpasningsevne er en del af forklaringen på, at den har bidt sig fast de steder, hvor mennesker har bragt den hen.

Om formiddagen soler den sig på stammer og blade, og i den varmeste middagstid søger den skygge. Klimaet i det nordlige Madagaskar er varmt med regntid fra omkring december til april og en tørrere periode resten af året. Avlssæsonen følger regntiden og varer fra omkring december til juni. Der findes kun få målinger af temperatur og fugt fra artens levesteder, så terrariets værdier bygger på erfaringer fra fangenskab.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 60 × 60 × 120 cm (længde × bredde × højde). Mindre mål ses ofte, men en aktiv gekko på 25 cm har brug for plads til at løbe og klatre, og højden giver mulighed for en ordentlig forskel mellem den varme top og den kølige bund. Hold voksne dyr enkeltvis. Et avlspar skal have et endnu større terrarie med mange skjul.

Indret med tykke bambusrør, lodrette og skrå grene og planter med store, stærke blade, fx sansevieria, pothos og bromelier. Bambus bruges både som solplads, skjul og æglæggested. Placér grenene, så dyret kan komme tæt på lyset uden at kunne røre varmelampen, og saml et par planter, så der er et skyggefuldt sted midt på dagen.

Som bund fungerer cirka 10 cm jord uden gødning blandet med kokosmuld, gerne som bioaktiv bund med springhaler og bænkebidere. Uden bioaktiv bund skal ekskrementer og hvide urinsyreklumper fjernes dagligt, og bunden skiftes et par gange om året. Undgå løse barkstykker og fint grus, som kan blive slugt. Terrariet skal være godt ventileret og have tætsluttende døre og låg.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund Læs mere: Foderdyr: hold og avl

TEMPERATUR

Daggekkoer er solelskere og skal have et varmt sted at ligge. Om dagen skal der være 26-30 °C i det meste af terrariet og en solplads på 32-35 °C på en gren lige under varmelampen. Angivelserne for solpladsen svinger, og 29-32 °C nævnes også. Begynd i den lave ende, og se, hvordan dyret bruger pladsen.

Om natten skal temperaturen falde til 22-25 °C, og i de fleste stuer kan varmen slukkes helt. Brug en almindelig varmepære eller halogenspot på termostat eller dæmper. To svagere pærer fordeler varmen bedre end én kraftig. Hæng lampen over netlåget med lidt afstand, så dyret ikke kan brænde sig, når det klatrer op ad nettet. Mål med et digitalt termometer både ved solpladsen og forneden, og kontrollér selve solpladsen med et infrarødt termometer.

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 50-70 % og må gerne være højest om natten. Arten tåler udsving, bare forholdene hverken er konstant tørre eller konstant våde. Spray grundigt morgen og aften, så gekkoen kan slikke dråber fra bladene, og lad bund og grene tørre op i løbet af dagen.

Den drikker sjældent af en skål, men stil alligevel en lav skål med frisk vand, og skift vandet ofte. Levende planter hjælper med at holde på fugten, og et hygrometer viser, om rytmen holder. Vedvarende forkert luftfugtighed giver med tiden problemer med hudskifte og luftveje.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have både kraftigt lys og UVB. Brug et T5-rør på cirka 6 % i reflektor, så UV-indekset ved solpladsen er omkring 3-4, svarende til Ferguson-zone 3. Følg producentens anvisning om afstand, og mål gerne med et UV-indeksmeter. Skift røret efter den tid, producenten angiver, også selv om det stadig lyser.

Supplér med et almindeligt dagslysrør eller en LED-lampe på omkring 6500 K, så terrariet er lyst. Hav lyset tændt 12-13 timer om sommeren og 10-11 timer om vinteren, gerne på et tænd-sluk-ur. Der skal altid være skygge, hvor dyret kan trække sig tilbage, og om natten skal der være mørkt.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Daggekkoer spiser både insekter og søde sager som nektar, moden frugt og pollen. I terrariet fungerer en blanding af levende insekter og færdigfoder til frugtædende gekkoer, fx Pangea eller Repashy, rigtig godt. Færdigfoderet røres op til en tyk grød og serveres i en lille skål højt oppe, hvor gekkoen føler sig tryg.

Voksne dyr får 3-5 insekter, der er lidt mindre end hovedet, to-tre gange om ugen og færdigfoder en-to gange om ugen. Brug fårekyllinger, dubia-kakerlakker og græshopper og af og til voksmøllarver som godbid. Fodr insekterne med næringsrigt foder et til to døgn før, og pudr dem med kalk ved hver fodring, med D3 cirka hver anden gang, og med et multivitamin en gang om ugen. Ungdyr under et år får insekter dagligt og færdigfoder to gange om ugen.

Frisk frugt som mango og papaya kan gives som godbid, men den kan ikke erstatte færdigfoderet, fordi den indeholder for lidt kalk.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Gekkoen er rolig, indtil den bliver skræmt, og så er den meget hurtig. De fleste dyr bliver aldrig rigtig håndtamme. Nogle lærer at tage foder fra en pincet, og enkelte sætter sig gerne på en hånd, men arten er først og fremmest et dyr at se på. Tag aldrig fat om den, for huden er skrøbelig og kan rives af, og halen smides let.

Hannerne er territoriale og må aldrig holdes sammen, fordi kampene kan give alvorlige skader. Hold derfor voksne dyr enkeltvis, medmindre du vil avle. En han og en hun kan gå sammen som par, men også her kan hannen være hård ved hunnen, og så skal de skilles med det samme. En han med to hunner øger risikoen for aggression og frarådes. Giv nye dyr mindst to uger i fred, før du begynder at arbejde tæt på terrariet.

En daggekko, der er mørk i farven og trykker sig ved glasset, er enten stresset eller kold. Tjek temperaturen først.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønsmodne hanner har store, tydelige porer på undersiden af lårene, mens hunnernes er svage eller mangler. Hannerne bliver desuden større og kraftigere. De fleste dyr er klar til avl, når de er 12-14 måneder gamle, og unge hunner kan begynde at lægge ubefrugtede æg allerede fra 10 måneders alderen. Vent med at avle, til hunnen er mindst 15-20 cm lang og i god kondition. Der findes ingen pålidelige tal for vægten ved avlsstart. Store, hvide kalkposer på halsen viser, at hun har reserver.

PARRING

Avlssæsonen løber fra omkring december til juni. Sæt dyrene sammen i et rent terrarie, som ingen af dem har boet i før, og sæt dem ind lige efter hinanden, så ingen af dem har hjemmebane. Tegn på accept er nik med hovedet, vrikken med halen, at hannen viser hunnen sin ryg, og at hun lader ham bide sig i nakken under parringen. Jagter hannen hende uafbrudt, eller gemmer hun sig hele tiden, skal de skilles.

Der findes kun få pålidelige oplysninger om en egentlig vinterhvile. Sænk gerne temperaturen og dagslængden lidt i de mørke måneder, og tag hannen ud, så hunnen kan komme sig mellem sæsonerne og bygge sine kalkreserver op igen.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger et eller to hårdskallede æg ad gangen, og de to æg sidder ofte sammen. De limes ikke fast på underlaget, så de er lette at flytte. Hun lægger dem helst i hulrum, fx i et bambusrør eller i bladhjørnerne på en sansevieria. Der kommer flere kuld i løbet af sæsonen, ofte med fire til seks ugers mellemrum, men der findes ingen pålidelige tal for, hvor mange kuld en hun lægger om året.

Giv hende rigeligt med insekter og kalk med D3 i hele sæsonen, og hold øje med hendes kondition. Tag æggene ud til inkubation, fordi voksne dyr kan æde nyklækkede unger.

Læs mere: Inkubation af æg

INKUBATION

Flyt æggene forsigtigt til en lille boks med fugtig vermiculite eller perlite uden at vende dem, og mærk oversiden med en blyant. Boksen skal have små lufthuller og stå ved 27-29 °C med en luftfugtighed på omkring 60 %. Ved cirka 28 °C klækker æggene typisk efter 55-65 dage, og alt efter temperaturen kan det tage fra 48 til 80 dage.

Æggene kan også inkuberes ved stuetemperatur med naturlige svingninger mellem dag og nat. Hos daggekkoer påvirker temperaturen kønnet, og høje temperaturer ser ud til at give flere hanner. Hvor stor effekten er hos netop denne art, er ikke godt dokumenteret, så regn ikke med at kunne styre kønsfordelingen. Lad æg, der ser tvivlsomme ud, ligge længe, før du kasserer dem.

OPDRÆT AF UNGER

Hold ungerne hver for sig i små, ventilerede bokse eller terrarier på omkring 30 × 30 × 30 cm med tynde grene, et par planter og skjul. De skal ikke gå sammen med voksne dyr, og helst heller ikke med hinanden, fordi de konkurrerer om foderet og kan blive aggressive.

Giv dem samme klima som de voksne: 27-31 °C om dagen med en solplads lidt over 32 °C, 22-25 °C om natten og en luftfugtighed på 55-65 %. Efter det første hudskifte begynder ungerne at spise. Giv dagligt små insekter, fx fårekyllinger eller bananfluer, og skift mellem insekter og færdigfoder. Pudr insekterne med kalk med D3. Omkring ni måneders alderen kan de gå over til de voksnes fodringsrytme. Ungerne vokser hurtigt og er næsten udvoksede efter et år.

Sundhed og typiske fejl

Arten regnes for hårdfør, men den kræver den rette pasning. De typiske fejl er:

- For lidt UVB, kalk og D3, som giver knogleskørhed med bløde kæber, krumme ben og rystelser. Det rammer især unger og avlshunner.
- For lidt varme og lys, så dyret bliver mørkt og sløvt og mister appetitten.
- Vedvarende for høj eller for lav luftfugtighed, som giver problemer med hud og hudskifte.
- Slagsmål mellem hanner eller mellem han og hun. Sår og bid skal holdes rene, og dyrene skal skilles.
- Slugt bundmateriale, hvis bunden indeholder små barkstykker eller grus. Det kan give forstoppelse og tarmstop.
- Hudskader, fordi huden er skrøbelig og rives af, hvis dyret bliver grebet. Tag aldrig fat om kroppen.

Et sundt dyr har klare øjne, en kraftig krop og en fyldig halerod. Søg dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis gekkoen taber sig, ikke spiser i et par uger, har bløde kæber eller virker apatisk.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.